Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 12ης Απριλίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Περιβάλλον – Οδηγία 2003/87/ΕΚ – Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου – Στόχοι – Δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων – Εθνική ρύθμιση περί επιβολής φόρου επί των μεταβιβασθέντων και μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων»

Στην υπόθεση C-302/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Krajský súd v Bratislave (περιφερειακό δικαστήριο της Μπρατισλάβα, Σλοβακία) με απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Μαΐου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

PPC Power a.s.

κατά

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky,

Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. G. Fernlund, πρόεδρο τμήματος, J.-C. Bonichot και E. Regan (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η PPC Power a.s., εκπροσωπούμενη από τον M. Škubla, advokát,

– η Σλοβακική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Kianička,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους J.-F. Brakeland και A. Tokár καθώς και από την A. C. Becker,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σλοβακική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1 της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2003, L 275, σ. 32).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της PPC Power a.s. και της Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty (αρμόδιας για ορισμένες κατηγορίες φορολογουμένων φορολογικής αρχής, Σλοβακία) με αντικείμενο την προκαταβολή του φόρου επί των κατανεμηθέντων δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου που δεν χρησιμοποιήθηκαν ή τα οποία μεταβιβάστηκαν.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5 και 20 της οδηγίας 2003/87 έχουν ως εξής:

«(5) Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της έχουν συμφωνήσει να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους για μείωση των ανθρωπογενών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στα πλαίσια του πρωτοκόλλου του Κιότο από κοινού, σύμφωνα με την απόφαση 2002/358/ΕΚ [του Συμβουλίου, της 25ης Απριλίου 2002, για την έγκριση, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του Πρωτοκόλλου του Κυότο στη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές και την από κοινού τήρηση των σχετικών δεσμεύσεων (ΕΕ 2002, L 130, σ. 1)]. Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να συμβάλει, μέσω μιας εύρυθμης ευρωπαϊκής αγοράς δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, στην αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των δεσμεύσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της και να περιορίσει, κατά το δυνατόν, τις αρνητικές επιπτώσεις της στην οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση.

[…]

(20) Η παρούσα οδηγία ενθαρρύνει τη χρήση τεχνολογιών οι οποίες είναι πιο αποδοτικές από ενεργειακή άποψη, συμπεριλαμβανομένης της τεχνολογίας συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας, και οι οποίες δημιουργούν λιγότερες εκπομπές ανά μονάδα παραγωγής, ενώ η μελλοντική οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας προωθεί ειδικότερα την τεχνολογία συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας.»

4 Το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής, που επιγράφεται «Αντικείμενο», ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία καθιερώνει ένα σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας (“κοινοτικό σύστημα”) προκειμένου να προωθήσει τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τρόπο αποδοτικό από πλευράς κόστους και οικονομικώς αποτελεσματικό.»

5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, που επιγράφεται «Ορισμοί», προβλέπει, στο στοιχείο στ′, τα εξής:

«“φορέας εκμετάλλευσης”: κάθε πρόσωπο το οποίο εκμεταλλεύεται ή διευθύνει την εγκατάσταση ή, όπου αυτό προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, στο οποίο έχουν μεταβιβασθεί αποφασιστικές οικονομικές εξουσίες όσον αφορά την τεχνική λειτουργία της εγκατάστασης».

6 Το άρθρο 10 της ιδίας αυτής οδηγίας, που επιγράφεται «Μέθοδος κατανομής», ορίζει τα ακόλουθα:

«Κατά την τριετή περίοδο που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2005, τα κράτη μέλη κατανέμουν τουλάχιστον το 95 % των δικαιωμάτων δωρεάν. Κατά την πενταετή περίοδο που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2008, τα κράτη μέλη κατανέμουν δωρεάν τουλάχιστον το 90 % των δικαιωμάτων».

Το σλοβακικό δίκαιο

7 Ο νόμος 548/2010 τροποποίησε τον νόμο 595/2003 περί επιβολής φόρου εισοδήματος, διά της εισαγωγής ενός νέου φόρου επί της περιουσίας επί των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων που κατανεμήθηκαν δωρεάν στον φορολογούμενο σε λογαριασμό καταχωρισμένο στο μητρώο δικαιωμάτων εκπομπής για τα έτη 2011 και 2012.

8 Ο νόμος 548/2010 προσέθεσε το άρθρο 51b, που επιγράφεται «Φόρος επί των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων», το οποίο ορίζει τα εξής:

«(1) Για τους σκοπούς του φόρου επί των δικαιωμάτων εκπομπής νοούνται:

a) ως “φορολογούμενος”, πρόσωπο που συμμετέχει σε σύστημα εμπορίας [στο εξής: νομίμως συμμετέχων], το οποίο ασκεί δραστηριότητα κατά την ειδική νομοθεσία, ή συμμετείχε σε τέτοιο σύστημα μόνο για μέρος του ημερολογιακού έτους αναφοράς·

b) ως “καταχωρισμένα δικαιώματα εκπομπής” τα δικαιώματα αερίων θερμοκηπίου τα οποία κατανεμήθηκαν δωρεάν και καταχωρίστηκαν κατά την ειδική νομοθεσία υπέρ του φορολογουμένου κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων εκπομπής που αποκτήθηκαν από άλλον φορολογούμενο κατόπιν εξαγοράς της επιχειρήσεως, ή τμήματος αυτής, κατόπιν εισφοράς εις είδος επιχειρήσεως, ή τμήματος αυτής, ή κατόπιν συγχωνεύσεως, ενσωματώσεως ή διασπάσεως εμπορικών εταιριών ή συνεταιρισμών, τα οποία ο άλλος φορολογούμενος απέκτησε δωρεάν κατά την ειδική νομοθεσία κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς·

c) ως “χρησιμοποιηθέντα δικαιώματα εκπομπής” τα δικαιώματα αερίων θερμοκηπίου και οι παραδοθείσες μονάδες πιστοποιημένης μειώσεως των εκπομπών (CER), κατά την ειδική νομοθεσία, του φορολογουμένου κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς·

d) ως “μεταβιβασθέντα δικαιώματα εκπομπής” τα δικαιώματα αερίων θερμοκηπίου που μεταβιβάσθηκαν, κατά την ειδική νομοθεσία, από τον φορολογούμενο κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς από τα καταχωρισμένα σε αυτόν δικαιώματα εκπομπής κατά το εν λόγω ημερολογιακό έτος αναφοράς, εξαιρουμένων των δικαιωμάτων εκπομπής που μεταβιβάσθηκαν σε άλλον φορολογούμενο κατόπιν μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, ή τμήματος αυτής, κατόπιν εισφοράς εις είδος επιχειρήσεως, ή τμήματος αυτής, ή κατόπιν συγχωνεύσεως, ενσωματώσεως ή διασπάσεως εμπορικών εταιριών ή συνεταιρισμών·

e) ως “μη χρησιμοποιηθέντα δικαιώματα εκπομπής κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς” τα καταχωρισμένα κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς δικαιώματα εκπομπής κατόπιν αφαιρέσεως των χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς, των εξοικονομηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής που υπολογίζονται κατά την ειδική νομοθεσία και των μεταβιβασθέντων κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς δικαιωμάτων εκπομπής· στα μη χρησιμοποιηθέντα δικαιώματα εκπομπής δεν περιλαμβάνονται τα καταχωρισμένα κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς δικαιώματα εκπομπής τα οποία μεταβιβάσθηκαν σε άλλον φορολογούμενο κατόπιν μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, ή μέρους αυτής, κατόπιν εισφοράς εις είδος επιχειρήσεως, ή τμήματος αυτής, ή κατόπιν συγχωνεύσεως, ενσωματώσεως ή διασπάσεως εμπορικών εταιριών ή συνεταιρισμών.

(2) Αντικείμενο του φόρου επί των δικαιωμάτων εκπομπής είναι τα δικαιώματα εκπομπής που καταχωρίστηκαν κατά τα έτη 2011 και 2012.

(3) Η φορολογική βάση των δικαιωμάτων εκπομπής καθορίζεται ως το άθροισμα των γινομένων που προκύπτουν από τον πολλαπλασιασμό των δικαιωμάτων εκπομπής που μεταβιβάστηκαν σε κάθε ημερολογιακό μήνα επί τη μέση τιμή της αγοράς των δικαιωμάτων εκπομπής κατά τον ημερολογιακό μήνα που προηγείται του μήνα μεταβιβάσεως των δικαιωμάτων εκπομπής και του γινομένου που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής επί τη μέση τιμή της αγοράς των δικαιωμάτων εκπομπής κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς.

[…]

(5) Ο συντελεστής του φόρου επί των δικαιωμάτων εκπομπής ανέρχεται σε 80 % της φορολογικής βάσεως των δικαιωμάτων εκπομπής που υπολογίζεται κατά τις παραγράφους 3 και 4.

[…]

(8) Για το 2011, ο φορολογούμενος καταβάλλει, έως την 30ή Ιουνίου και την 31η Δεκεμβρίου 2011, εξαμηνιαίες προκαταβολές του φόρου επί των δικαιωμάτων εκπομπής ίσες με το ήμισυ του προβλεπόμενου φόρου. Ο φορολογούμενος υπολογίζει τον προβλεπόμενο φόρο εφαρμόζοντας τον συντελεστή που προβλέπεται στην παράγραφο 5 στο ποσό που υπολογίζεται ως το γινόμενο το οποίο προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της μέσης τιμής της αγοράς των δικαιωμάτων εκπομπής το 2010 επί τα καταχωρισμένα για το 2011 δικαιώματα εκπομπής, κατόπιν αφαιρέσεως των δικαιωμάτων εκπομπής που πράγματι χρησιμοποιήθηκαν το 2010 και των εξοικονομηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής που υπολογίζονται κατά την ειδική νομοθεσία.

(9) Ο φορολογούμενος καταβάλλει, έως την 30ή Ιουνίου και την 31η Δεκεμβρίου 2012, εξαμηνιαίες προκαταβολές του φόρου επί των δικαιωμάτων εκπομπής για το 2012 ίσες προς το ήμισυ της φορολογικής υποχρεώσεως που έχει υπολογισθεί, όσον αφορά τον φόρο επί των δικαιωμάτων εκπομπής, στη φορολογική δήλωση που υποβλήθηκε για το 2011.

[…]

(12) Το Υπουργείο [Οικονομικών της Σλοβακικής Δημοκρατίας] δημοσιεύει τις μέσες τιμές των δικαιωμάτων εκπομπής για κάθε μήνα και ημερολογιακό έτος στον διαδικτυακό του τόπο.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

9 Η Σλοβακική Δημοκρατία εισήγαγε στην έννομη τάξη της φόρο επί των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2011. Η βάση υπολογισμού του φόρου αυτού στηριζόταν είτε στην αξία των μεταβιβασθέντων δικαιωμάτων εκπομπής, ήτοι των δικαιωμάτων που είχαν πιστωθεί στον φορολογούμενο και εν συνεχεία μεταβιβάσθηκαν από αυτόν, είτε στην αξία των μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων, ήτοι των δικαιωμάτων τα οποία δεν είχαν παραδοθεί για την κάλυψη πραγματικών εκπομπών. Οι αξίες τόσο των μεταβιβασθέντων όσο και των μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής υπολογίζονταν συμφώνως προς τη μέση τιμής της αγοράς των δικαιωμάτων εκπομπής. Για το προκαταβληθέν ποσό του φόρου για τα έτη 2011 και 2012 εφαρμόστηκε συντελεστής 80 %.

10 Ο φόρος αυτός έπρεπε να καταβληθεί το επόμενο έτος, αλλά, κατά τη διάρκεια του υπό εξέταση οικονομικού έτους, οφείλονταν δύο προκαταβολές οι οποίες είχαν υπολογισθεί βάσει του τεκμαιρόμενου ύψους της φορολογικής υποχρεώσεως.

11 Ο φόρος αυτός καταργήθηκε στις 30 Ιουνίου 2012.

12 Η PPC Power ζήτησε από την αρμόδια για ορισμένες κατηγορίες φορολογουμένων φορολογική αρχή να καθορίσει σε μηδενικό ποσό τον προκαταβλητέο φόρο για το οικονομικό έτος 2011. Προς στήριξη του αιτήματός της, η προσφεύγουσα στην υπόθεση της κύριας δίκης υποστήριξε ότι η φορολογική αρχή ήταν υποχρεωμένη να μην εφαρμόσει την εθνική ρύθμιση λόγω της ασυμβατότητάς της προς το δίκαιο της Ένωσης.

13 Η αρμόδια για ορισμένες κατηγορίες φορολογουμένων φορολογική αρχή απέρριψε το αίτημα αυτό και όρισε σε 300 000 ευρώ το ποσό της προκαταβολής του φόρου που όφειλε η PPC Power για το πρώτο εξάμηνο του 2011. Η PPC Power κατέβαλε το ποσό αυτό, αιτούμενη ταυτόχρονα την επιστροφή του, προβάλλοντας ότι η φορολόγηση των δικαιωμάτων εκπομπής αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης. Η αρμόδια για ορισμένες κατηγορίες φορολογουμένων φορολογική αρχή απέρριψε αυτήν την αίτηση επιστροφής.

14 Εν συνεχεία, η Finančná správa Slovenskej republiky (φορολογική αρχή της Σλοβακικής Δημοκρατίας) απέρριψε τη διοικητική ένσταση την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα στην υπόθεση της κύριας δίκης κατά της απορριπτικής αποφάσεως της αρμόδιας για ορισμένες κατηγορίες φορολογουμένων φορολογικής αρχής. Με άλλη απόφαση, η αρμόδια για ορισμένες κατηγορίες φορολογουμένων φορολογική αρχή διέταξε την PPC Power να πληρώσει προκαταβολή φόρου ύψους 300 000 ευρώ για το δεύτερο εξάμηνο του 2011.

15 Κατόπιν αυτού, η προσφεύγουσα στην υπόθεση της κύριας δίκης άσκησε δύο προσφυγές ενώπιον του Krajský súd de Bratislava (περιφερειακού δικαστηρίου της Μπρατισλάβα, Σλοβακία), βάλλουσες, αφενός, κατά της αποφάσεως της φορολογικής αρχής της Σλοβακικής Δημοκρατίας με την οποία απορρίφθηκε η αίτησή της περί επιστροφής του προκαταβληθέντος φόρου για το πρώτο εξάμηνο του 2011 και, αφετέρου, κατά της αποφάσεως της αρμόδιας για ορισμένες κατηγορίες φορολογουμένων φορολογικής αρχής με την οποία καθορίστηκε το ποσό της οφειλόμενης προκαταβολής του φόρου για το δεύτερο εξάμηνο του 2011.

16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Krajský súd de Bratislava (περιφερειακό δικαστήριο της Μπρατισλάβα) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν οι σκοποί και οι αρχές της οδηγίας 2003/87 […], ήτοι i) ο σκοπός της μειώσεως των εκπομπών χάρη στην πρόοδο της τεχνολογίας (άρθρο 1 και αιτιολογικές σκέψεις 2 και 20), ii) ο σκοπός της προστασίας της οικονομικής αναπτύξεως και της ακεραιότητας της εσωτερικής αγοράς καθώς και των όρων του ανταγωνισμού (αιτιολογικές σκέψεις 5 και 7), iii) ο σκοπός της διασφαλίσεως αποδοτικών από πλευράς κόστους και οικονομικώς αποτελεσματικών όρων για τη μείωση των εκπομπών (άρθρο 1), η αρχή της ασφάλειας δικαίου για τους φορείς εκμεταλλεύσεως οι οποίοι ορίζονται στο άρθρο 3, στοιχείο στ′, σε σχέση με το γεγονός ότι οι φορείς εκμεταλλεύσεως δικαιούνται, βάσει του άρθρου 9 [της οδηγίας 2003/87], να βασίζονται στη μη μεταβολή του εθνικού σχεδίου κατανομής τουλάχιστον κατά τους 18 μήνες πριν από την έναρξη της οικείας περιόδου (ήτοι, για την περίοδο από το 2008 έως το 2012, τουλάχιστον από την 30ή Ιουνίου 2006), iv) η απαίτηση δωρεάν κατανομής των δικαιωμάτων εκπομπής (άρθρο 10), v) το δικαίωμα των προσώπων που μνημονεύονται στο άρθρο 13, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, [της οδηγίας 2003/87] να τους εκχωρηθούν δικαιώματα εκπομπής προς αντικατάσταση εκείνων που κατείχαν και τα οποία τα κράτη μέλη ακύρωσαν σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, [της οδηγίας 2003/87], την έννοια ότι αντιβαίνει σε αυτούς/αυτές εθνική νομοθεσία κράτους μέλους η οποία επιβάλλει στους φορείς εκμεταλλεύσεως που ορίζονται στο άρθρο 3, στοιχείο στ′, της οδηγίας, υποκειμένους στον φόρο στο έδαφος του συγκεκριμένου κράτους μέλους, υποχρέωση καταβολής ειδικού φόρου, i) ο οποίος θεμελιώνεται νομικά στο γεγονός ότι στον φόρο υπόκειται η εκμετάλλευση δικαιωμάτων εκπομπής (στις περιπτώσεις μη χρήσεως και πωλήσεως), χωρίς να λαμβάνεται υπόψη αν ο φορέας εκμεταλλεύσεως αποκτά πλεονέκτημα από αυτήν, ii) όπου τα εν λόγω δικαιώματα εκπομπής κατανεμήθηκαν στους εν λόγω φορείς εκμεταλλεύσεως βάσει του εθνικού σχεδίου κατανομής το οποίο το κράτος μέλος υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την περίοδο 2008–2012 κατά το

άρθρο 9 της οδηγίας [2003/87] (ήτοι, το εν λόγω σχέδιο κοινοποιήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη, κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας [2003/87,] και δεν απορρίφθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατά το άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας [2003/87]), και το οποίο καθορίζει, κατά το άρθρο 10 της οδηγίας 2003/87, ότι, κατά την πενταετή περίοδο που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2008, το 100 % των δικαιωμάτων εκπομπής κατανέμεται δωρεάν, iv) όπου ο συντελεστής του εν λόγω φόρου αντιπροσωπεύει το 80 % της φορολογικής βάσεως των δικαιωμάτων εκπομπής, η οποία είναι το άθροισμα των γινομένων που προκύπτουν από τον πολλαπλασιασμό των δικαιωμάτων εκπομπής που μεταβιβάσθηκαν (πωλήθηκαν) κατά τη διάρκεια κάθε ημερολογιακού μήνα επί τη μέση τιμή της αγοράς των δικαιωμάτων εκπομπής κατά τον ημερολογιακό μήνα που προηγείται του μήνα πραγματοποιήσεως της μεταβιβάσεως των δικαιωμάτων εκπομπής και του γινομένου που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής επί τη μέση τιμή της αγοράς των δικαιωμάτων εκπομπής κατά το ημερολογιακό έτος αναφοράς, v) όπου οι μέσες τιμές της αγοράς υπολογίζονται ως απλός αριθμητικός μέσος όρος των τιμών της τελευταίας χρηματιστηριακής πράξεως της ημέρας (ήτοι, ο φόρος δεν εξαρτάται από την τιμή στην οποία πωλήθηκαν πραγματικά τα δικαιώματα εκπομπής);»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

17 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν η οδηγία 2003/87 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία φορολογεί, με συντελεστή 80 % επί της αξίας τους, τα κατανεμηθέντα δωρεάν δικαιώματα εκπομπής αερίων θερμοκηπίου τα οποία πωλήθηκαν ή δεν χρησιμοποιήθηκαν από τις επιχειρήσεις που υπάγονται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου.

18 Όπως προκύπτει από το άρθρο 1 της οδηγίας 2003/87, η οδηγία αυτή καθιερώνει ένα σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, προκειμένου να προωθήσει τη μείωση των εκπομπών αυτών κατά τρόπο αποδοτικό από πλευράς κόστους και οικονομικώς αποτελεσματικό.

19 Επιπλέον, συμφώνως προς το άρθρο 10 της οδηγίας 2003/87, τα κράτη μέλη κατανέμουν δωρεάν τουλάχιστον το 90 % των δικαιωμάτων για πενταετή περίοδο που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2008.

20 Η δωρεάν κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου είναι ένα μεταβατικό μέτρο, το οποίο αποσκοπεί στην αποφυγή του ενδεχομένου να μειωθεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων λόγω της θεσπίσεως του συστήματος εμπορίας των δικαιωμάτων εκπομπής (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2013, Iberdrola κ.λπ., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 και C-640/11, EU:C:2013:660, σκέψη 45).

21 Βεβαίως, ουδεμία διάταξη της οδηγίας 2003/87 περιορίζει ρητώς το δικαίωμα των κρατών μελών να θεσπίζουν μέτρα που θα μπορούσαν να επηρεάζουν τις οικονομικές συνέπειες της χρήσεως των συγκεκριμένων δικαιωμάτων (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 2013, Iberdrola κ.λπ., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 και C-640/11, EU:C:2013:660, σκέψη 28, καθώς και της 26ης Φεβρουαρίου 2015, ŠKO-Energo, C-43/14, EU:C:2015:120, σκέψη 19).

22 Το Δικαστήριο έκρινε, συνεπώς, ότι τα κράτη μέλη μπορούν, κατ' αρχήν, να καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο η αξία των δικαιωμάτων εκπομπής που κατανέμονται δωρεάν μεταξύ των παραγωγών θα μετακυλίεται στους καταναλωτές (αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 2013, Iberdrola κ.λπ., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 και C-640/11, EU:C:2013:660, σκέψη 29, καθώς και της 26ης Φεβρουαρίου 2015, ŠKO-Energo, C-43/14, EU:C:2015:120, σκέψη 20).

23 Εντούτοις, η λήψη τέτοιων μέτρων δεν επιτρέπεται να διακυβεύει την επίτευξη των σκοπών της οδηγίας 2003/87 (αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 2013, Iberdrola κ.λπ., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 και C-640/11, EU:C:2013:660, σκέψη 30, καθώς και της 26ης Φεβρουαρίου 2015, ŠKO-Energo, C-43/14, EU:C:2015:120, σκέψη 21).

24 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, για την επίτευξη του σκοπού της μειώσεως των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τρόπο αποδοτικό από πλευράς κόστους και οικονομικώς αποτελεσματικό, η οδηγία 2003/87 στηρίζεται στην οικονομική αξία των δικαιωμάτων προκειμένου να παρέχονται κίνητρα στις επιχειρήσεις για τη μείωση των εκπομπών τους και καθιερώνει, προς τούτο, ένα σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών. Έτσι, οι επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιούν τα δικαιώματα εκπομπής που τους έχουν κατανεμηθεί ή να τα πωλούν, ανάλογα με την τρέχουσα αξία τους στην αγορά και τα κέρδη που θα μπορούσαν συνεπώς να αντλήσουν οι ίδιες (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2013, Iberdrola κ.λπ., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 και C-640/11, EU:C:2013:660, σκέψεις 47, 49 καθώς και 55).

25 Επομένως, είναι αναγκαίο για την καλή λειτουργία του συστήματος αυτού η επιβαλλόμενη από κράτος μέλος επιβάρυνση επί της οικονομικής αξίας των δικαιωμάτων αυτών εκπομπής να μην καταλήγει στην αποδυνάμωση των κίνητρων για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέχρι του σημείου να τα εξαφανίζει πλήρως (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2013, Iberdrola κ.λπ., C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 και C-640/11, EU:C:2013:660, σκέψη 58).

26 Από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο συνάγεται ότι ο επίμαχος στην υπόθεση της κύριας δίκης σλοβακικός φόρος βαρύνει, με συντελεστή 80 %, την αξία των κατανεμηθέντων δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου τα οποία δεν χρησιμοποιήθηκαν ή τα οποία πωλήθηκαν.

27 Εκμηδενίζοντας με τον τρόπο αυτόν το σύνολο σχεδόν της οικονομικής αξίας των δικαιωμάτων εκπομπής, ο φόρος αυτός ισοδυναμεί με κατάργηση των μηχανισμών παροχής κινήτρων στους οποίους ερείδεται το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών και, κατά συνέπεια, με κατάργηση των κινήτρων για την προώθηση της μειώσεως των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Στερούμενες έτσι το 80 % της οικονομικής αξίας των δικαιωμάτων εκπομπής, οι επιχειρήσεις χάνουν σχεδόν κάθε κίνητρο επενδύσεως σε μέτρα μειώσεως των εκπομπών τους, που θα τους επέτρεπε να αντλήσουν κάποιο όφελος από την πώληση των μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων τους.

28 Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο φόρος αυτός αναιρεί κατ' αποτέλεσμα την αρχή της δωρεάν κατανομής των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, που προβλέπει το άρθρο 10 της οδηγίας 2003/87, και υπονομεύει την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει η οδηγία αυτή.

29 Ως εκ τούτου, στο υποβληθέν ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι η οδηγία 2003/87 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία φορολογεί, με συντελεστή 80 % επί της αξίας τους, τα κατανεμηθέντα δωρεάν δικαιώματα εκπομπής αερίων θερμοκηπίου τα οποία πωλήθηκαν ή δεν χρησιμοποιήθηκαν από τις επιχειρήσεις που υπάγονται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου.

Επί των δικαστικών εξόδων

30 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαίνεται:

Η οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία φορολογεί,

με συντελεστή 80 % επί της αξίας τους, τα κατανεμηθέντα δωρεάν δικαιώματα εκπομπής αερίων θερμοκηπίου τα οποία πωλήθηκαν ή δεν χρησιμοποιήθηκαν από τις επιχειρήσεις που υπάγονται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου.

(υπογραφές)